

PRIJEDLOG

Informacija o učešću Crne Gore u Kulturnom fondu mladih Zapadnog Balkana

Kulturni fond mladih Zapadnog Balkana je višegodišnji projekat namijenjen organizacijama koje se bave temama vezanim za kulturu i mlade u kojima učestvuje šest država Zapadnog Balkana, uz finansijsku podršku Federalne vlade SR Njemačke i Regionalne kancelarije za saradnju mladih (RYCO).

U cilju pospješivanja regionalne saradnje i zajedničkih evropskih integracija zemalja Zapadnog Balkana, Crna Gora podržava inicijative koje se odnose na promociju dobrosusjedskih odnosa, međusobno razumijevanje i saradnju u oblastima od zajedničkog interesa.

1. Opšte informacije

Berlinski proces

Berlinski proces je regionalna inicijativa koju je pokrenula bivša njemačka kancelarka Angela Merkel u Berlinu 2014. godine, ohrabrivši regionalnu saradnju između država Zapadnog Balkana na putu ka pristupanju Evropskoj uniji. Berlinski proces sljedeće godine obilježava deset godina postojanja i do sada su zabilježeni značajni rezultati koji su omogućili jačanje regionalne integracije i približavanja regiona Zapadnog Balkana Jedinostvenom tržištu EU.

Dosadašnji samiti su pomogli uspostavljanje komunikacije i povezanost između država učesnica u Berlinskom procesu, kroz brojne projekte saradnje na poljima saobraćaja, trgovine, energetike, infrastrukture, uključivanja civilnog društva i poslovne zajednice, mladih i manjinskih zajednica, a sve u cilju očuvanja i jačanja dobrosusjedskih odnosa u regionu.

Saradnja sa mladima zauzima posebno mjesto u okviru inicijative Berlinski proces, što je potvrđeno postizanjem dogovora o uspostavljanju Regionalne kancelarije za saradnju mladih (RYCO) na drugom Samitu Berlinskog procesa u Beču 2015. godine, dok je na trećem Samitu Berlinskog procesa u Parizu naredne godine potpisan Ugovor o uspostavljanju Regionalne kancelarije za mlade (RYCO).

Regionalna kancelarija za saradnju mladih/RYCO

RYCO ima za cilj da promoviše saradnju i pomirenje između mladih u vidu podrške i finansiranja regionalnih projekata. Sredstva za funkcionisanje Kancelarije obezbjeđuju države ZB, EU kao i donatori. Sjedište je u Tirani, dok u svakoj državi Zapadnog Balkana otvorena lokalna kancelarija.

Evropska komisija je pokrenula Garantnu šemu za mlade u iznosu od 10 miliona eura, zajedno sa Evropskim investicionim fondom, početkom 2019. Šema podržava zapošljavanje mladih na zapadnom Balkanu i očekuje se da će doprinijeti ulaganju najmanje 60 miliona eura za mlade ljude u regionu kako bi poboljšali svoje preduzetničke kapacitete i pružili mogućnosti zapošljavanja.

Svake godine se odzavaju forumi mladih u okviru saradnje sa mladima, s ciljem podsticanja na aktivno učešće mladih u brojne oblasti saradnje, kroz intenzivnu komunikaciju, radionice i

sastanke. Mladi su prepoznati kao ključan faktor u zbližavanju regiona, pomirenju i uspostavljanju tijesne saradnje kroz aktivnosti kulturno-umjetničkog sadržaja.

2. Uspostavljanje Kulturnog fonda mladih Zapadnog Balkana

Na pripremnom sastanku nacionalnih koordinatora za Berlinski proces u oktobru 2022. godine u Briselu, najavljena je inicijativa o uspostavljanju Kulturnog fonda mladih Zapadnog Balkana.

Na sastanku ministara vanjskih poslova u Berlinu 21. oktobra 2022. godine, ministri vanjskih poslova ZB su podržali uspostavljanje Kulturnog fonda mladih Zapadnog Balkana, kojom prilikom je crnogorska strana preuzela obavezu isplaćivanja godišnje kontribucije u iznosu od 15.000 eura.

Na Samitu Berlinskog procesa u Berlinu, 3. novembra 2022. godine na kojem je učestvovao predsjednik Vlade Crne Gore dr Dritan Abazović usvojeni su zaključci predsjedavajućeg kojima je data podrška za osnivanje Kulturnog fonda mladih Zapadnog Balkana. U zaključcima se navodi sljedeće:

„Učesnice su pozdravile inicijativu Vlade Njemačke za uspostavljanje Kulturnog fonda mladih Zapadnog Balkana, pod upravom Regionalne kancelarije za saradnju mladih (RYCO), sa ciljem povezivanja kulturnih scena cijelog regiona kroz podršku novim kulturnim inicijativama u regionu (grassroots). One su potvrdile da bi to bio vrijedan doprinos njegovanju dobrosusjedskih odnosa i uzajamnoj razumijevanja, što su aspekti od značaja i za pomirenje.“

Nakon neformalne podrške svih zemalja WB6 na sastancima Berlinskog procesa tokom 2022. godine, u direktnoj komunikaciji sa šerpasima (nacionalnim koordinatorima za Berlinski proces) zatraženo da zemlje formalnim putem upute pismo podrške (saglasnosti) sa predstavljenom inicijativom osnivanja Fonda. Takođe, zatraženo je da sve zemlje WB6 uplate iznos kontribucije od 15.000 eura, počevši od 2023. godine. Planirano je da se kontribucije uplaćuju do 2026. godine kada se očekuje osnivanje ovog Fonda.

Na tim linijama, nacionalni koordinator Crne Gore za Berlinski proces Đorđe Radulović je 11. aprila 2023. godine uputio pismo podrške Crne Gore ovoj inicijativi generalnom sekretaru RYCO Albertu Haniju. U pismu je podsjetio da je Crna Gora, zajedno sa svim ostalim zemljama WB6, podržala navedenu inicijativu SR Njemačke na sastanku ministara vanjskih poslova u oktobru 2022, kao i na Samitu Berlinskog procesa 3. novembra. Takođe, ponovio je prethodni stav da postoji spremnost vlade Crne Gore da izvrši obavezu uplaćivanja iznosa od 15.000 na godišnjem nivou, kao simbol pružanja podrške razvoju kulture na zapadnom Balkanu.

Nakon upućivanja navedenog pisma, stigao je zvaničan zahtjev Sekretarijata RYCO o procesuiranju finansijske kontribucije prema RYCO, u iznosu od 15.000 na godišnjem nivou, do finalizacije ovog projekta 2026. godine. Uz zvaničan zahtjev, poslate su i bankarske instrukcije za izvršenje uplate.

S obzirom da je RYCO preuzeo obavezu za implementaciju inicijative osnivanja Fonda, u Tirani je 25. jula ove godine potpisan Sporazum o Kulturnom fondu mladih Zapadnog Balkana između generalnog sekretara RYCO Alberta Hanija i Thilo Schroetera, zamjenika ambasadora Njemačke u Tirani. Ovim sporazumom je RYCO zvanično imenovan i ovlašten da radi na implementaciji osnivanja Fonda.

Na koordinacionom sastanku Mreže za ministarstva vanjskih poslova ZB, u organizaciji Njemačkog društva za međunarodnu saradnju (GIZ), održanom u Tirani, 28-29. septembra 2023. godine, u dijelu osnivanja Kulturnog fonda mladih Zapadnog Balkana, generalni sekretar RYCO Albert Hani ukazao je na važnost obaveze zemalja zapadnog Balkana da izvrše uplatu dogovorene kontribucije, nakon što je upućena i zvanična spremnost država da doprinesu ideji osnivanja ovog Fonda. Na toj liniji, informisao je da je SR Njemačka opredijelila 300.000 eura za pomenuti fond.

Cilj osnivanja Fonda

Cilj osnivanja Fonda je povezivanje kulturnih scena iz regiona kroz pružanje podrške već postojećim kulturnim inicijativama. Takođe, osnivanje Fonda je usmjereno ka olakšavanju regionalne saradnje, zajedničkog razumijevanja, fokusiranja na međukulturnu saradnju i proces pomirenja. Planirano je da RYCO organizuje sedam radionica na godišnjem nivou, regionalnih treninga kao i inicijalnih (kick-off) sastanaka na kojima će se dogovarati i implementirati projektne orijentisane aktivnosti u oblasti umjetnosti i kulture.